

1883-08-27

SENDER

Joakim Skovgaard

RECIPIENT

H.C. Aggersborg

FACTS

Document type:
Letter

Sender's location:
Civita d' Antino

Mentioned people:
Viggo Pedersen
Theodor Philipsen
Christian Meyer Ross
Kristian Zahrtmann

Archive:
Mappe 16, nr. 50, 50a

TRANSCRIPTION

Kasse 16

Brev 50

Civita d'Antino 27 Aug 1883. Provincia di'Aquila.

Kjære Onkel!

Hjærtens tak for al Din ulejlighed og gode vilie med besørgelsen af mine omstendelige ærinder. Har I nu kulde, nå ja, så får I nok et godt efterår. Her er da varmt endnu, skönt de sidste dages regn har kölet noget. Det er underligt, for termometret viser ikke mange grader, men vi mennesker smelter og sveder over en lav sko og somme tider er vi så matte så vi knap kan hænge sammen. Det er altid en tröst at Zahrtmann, som er et stærkt menneske, föler det næsten lige så meget som jeg, men han er jo ældre. Det er da dejligt at I alle ere raske, så samler I vel en hoben kræfter til vinteren. Aa hvor jeg egentlig gärne vilde hjem til vinter, jeg længes efter Eder alle sammen og en hyggelig varm stue medens sneen fyger udenfor. Det er for resten en skam, her har jeg det som blommen i et æg Z og jeg blive plejede på det bedste, Fröknerne banker vores tøj for möll, så opdager de at det er lidt i stykker, straks syr de det sammen. Jeg er ved at male nogle popler, men manden som ejer dem vil med det förste tage bladene af dem til foder for

•2•

hans geder, så jeg har måttet passe på at gribe ham på gerningen, hvis han gav sig i lag med det, for så at give ham lidt for at lade dem sidde endnu en stund. Tænk Dig, så en morgen möder Z. Signoraen, vor gamle værtinde, der nede; medens jeg sov gik hun og passede på poplerne, ja hun er minsanten rar. Og da vore venner i Sora, som ikke fik lov at betale noget for de dage de var her til festen, forleden sendte hende en krukke syltede blomster til tak, så skriver hun straks til dem, om de ikke vil komme her op igen til den næste fest, som er lidt ind i September. Forleden var vi med familien ude i haven at spise de sidste figen, da det var gjort begyndte vi at bombardere hinanden med de som ikke duede, så kom tobaksmadammen for at snakke med vor Signora og straks kastede vi alle efter hende, men hun var snarrådig, hun snubbede en af fröknerne, og holdt hende som skjold. Inden hun fik hyttet sig havde jeg dog smækket hende en figen lige i nakken, så hun blev hel våd, hun svor mig da hevn, når jeg engang gik forbi hendes boutik. Endnu har hun dog ikke gjort mig noget, jeg tror snarere, at vi nu netop er gode venner. Lev nu vel, endnu engang tak for alt hvad Du har besörget for mig, vil Du hilse Tante Ane, Din hengivne
Joakim Skovgaard.

•3•

Kasse 16

Brev 16.50a

Civitá d'Ántino Provincia di Aquila September 1883

Så mange tusend gange til lykke kjære gamle Faster, som siger Du ikke kan følge med tiden. Jeg blev hel løjerlig ved at Du skrev, at Du var så uvidende, for det er jeg selv, men når Du ikke kan følge med hvad jeg skriver ligger det nok mest i, at jeg kan ikke forklare tydeligt, fordi jeg ikke tænker klart. Med Dit hjerte følger Du i hvert fald dejligt med tiden, for kjærligheden bliver heldigvis den samme i Dig og om Dig. Er det 59 eller 60 Du bliver, jeg tror 59. Det er rart Du har haft så mange rare mennesker om Dig, og havde de, da Du sidst skrev taget Dine tanker, så Du ingen havde tilbage, så er de vel nu kommet rigere tilbage. – Der oppe ser Du byen, hvor jeg nu bor, mellem den og bjærgene bag ved er der en meget stor dal, som svinger hen om byen til højre og langt bagud, så når billedet var fortsat til den side skulde klippen som byen ligger på, være

•4•

være fortsat skråt langt langt ned til floden, der er en times vej ned, bjærgene bliver ved i samme højde og på den anden side er der nogle lignende. Nu er sneen endelig smeltet helt bort fra dem. – Den 18de og 19de august holdt vi fest, kan Du tro, den 17de om formiddagen kom vennerne fra Sora, Viggo var Viggo, Phillipsen var munter og holdt dygtig styr, Ross var öm af at ride på æsel. Da vi havde spist og udvekslet de første vittigheder gik vi ud, jeg med Viggo og udvekslede de næste vittigheder og nogle stumper af vore hjerter. Angående vore billeder kom vi straks i strid om en hoben, navnlig om vor forskellige opfattelse af farver, og den strid varede lige til Viggo, som sidste gæst, forlod os. Om natten lå Ross for sig selv, Ph. Og Z. sammen og Viggo og jeg sammen, V. og jeg kom godt ud af det sammen, men med Ph. Og Z. som begge ere tykkere og mærkelig nok havde fået en smallere seng, gik det snavs. Z. faldt straks sødelig i søvn, men Ph. var bange for at forstyrre ham, hvis han rørte ved ham, så da der ikke var plads til hans arme ved siderne, lagde han dem over brystet.

•5•

Men når han gjør det bliver han så varm og får slig hjærtebanken så sövnen flyr uigenkaldelig. Den gik altså ikke i længden, så stod Ph. op og lavede sig et leje på to stole med et bord og en frakke til hovedpude, det gjør han alle vegne hvor der er væggetøj, men under dette arrangement vågner Z. og bliver jo meget ulykkelig, som han som god vært jo også måtte, og får de da tilsammen, efter en længere rådslagning og 1000

forsikringer om dit og dat, lavet en seng af den ene af Z's to madrasser. Så vilde de jo begge sove i den, men Ph. vandt sejr og beholdt den. Så slumrede han ind, men nu kunde Z. ikke, så ulykkelig var han bleven over Ph. på de to stole, og tillige så forgrint, så om han overhovedet sov så meget, så man kan sige at han vågnede først om morgenen, ved jeg ikke. Første mand oppe var han da, og vi andre måtte snart bag efter så hårdt det ellers holdt, for vi skulde en tur op på bjærgene og klokken var allerede 5, hvilket var lovlig meget. Det havde skylregnet om aftenen og blæste nu en rask vind, for ikke at sige lille storm, men vi gik mere eller mindre frejdigt på. Det var en skønne tur, men Ross og V. vendte om på halvvejen. V. havde fået sliq mavepine, så han måtte hjem. Vi andre nød endnu en stund den friske vind og den store udsigt under de rullende skyer, så gik vi ned ad for at nå at få procesionen at se. Endnu midt oppe på bjærgene hørte vi musikken i byen, det vidste vi var be-

•6•

gyndelsen til festen, jeg unge löb da i forvejen og nåde da også akurat ned i rette tid, de andre först da det var forbi. Imidlertid så vi til vor glæde, at der blev dækket til mange ved bordet, vi kunde da vide, at vor vært og vore værtinder og et par til vilde spise med, og vi fik da også et ordentligt måltid, med italiensk lystighed. Jeg sagde rigtignok ikke meget, men jeg sad også ved den tavseste bordende og havde enken til bords, der, så söd hun er, ikke er den livligste, ialtfald det gik dårligt. V. sad bedre i det, han havde en af de yngre söstre på hver side, hvilket han benyttede i en tale. Du ved jo, at den der sidder til bords mellem to söstre kan ønske noget, som da går i opfyldelse, og gående ud fra dette ønskede V. familien alt muligt godt. Efter bordet var vi en smule snurrende alle, og det er mig da næsten umuligt at huske noget fra den eftermiddag. V. lå dog vist mestendels og hvile sig, vi andre dinglede vist om og så på forberedelser til den egentlige fest den næste dag. Om aftenen spiste vi atter sammen med familien og gik så til sengs for virkelig at sove og sove længe. Vi kom da heller ikke op stort för procesionen. Den så dejlig ud i solskinnet, men helgenerne lignede rigtignok uhyggelig meget afguder. San Sidano, byens skytshelgen, hvis fest det var havde fået nye klæder, og tænk Dig de fire som bar ham havde givet hen ved 300 frank for den ære; sådan betales sligt her af fattige folk. Helgenen bliver båret af de höjest bydende, jeg tror der denne gang væntedes at blive budt 500 frank, for det var helgenens 800 års födselsdag. De dejlige brogede dragter, de knælende kvinder, hvoraf nogle gave deres börn die, de kraftigformede mænd, rækkerne af små

•7•

[Ende paa dit brev Faster!] og store piger med utændte lys, musikken o.s.v. og solskinnet, jo det var fest og dejligt, men dejligst var dog Giulietta i sin blå dragt, i tidligere breve har jeg måske kaldt hende Fornarina, hun var skön. Så hjem at spise. Vi sad 3 timer til bords og måtte endda bryde af lidt for tidligt for at nå ud at se grundstenen blive lagt til den nye kirke. Men det er utroligt så italienerne holder af at bytte taleren for hver bid. Vi fik sådan noget som suppe, en bid flæsk, makaroni, steg med salat, hönsesteg med spansk peber, (blidt, ikke stærkt som hos os) ost, pære, ferskener, melon, kaffe og til det hele flere slags vin. Så meget fik vi i det mindste, men dagen efter var jeg da også öm af at sidde tilbords, for om aftenen var det lige så galt, og da vi först skulde se fyrværkeriet, trak det ud så vi ikke kom i seng för midnat. Ross forsikrede da også, at han vilde af sted næste morgen tidlig for ikke at opleve et måltid endnu. Men er det i grunden ikke magelöst elskværdigt af familien her at bede Z.'s og mine venner her op i flere dage og traktere dem og os sådan. Ph. og V. har de kun set engang för og Ross slet ikke. Og så er de så magelös venlige og taktfulde, ja det bliver galt nok, nu snart at rejse fra dem. Nå vi så dem da lægge grundstenen og bagefter æselvædderidt ved hvilket en soldat faldt af to gange, og så kröb de op ad en i olie indsmurt stang for at vinde to oste og 5 frank. Så lagde Viggo sig igen, hvor Ross og Ph. blev af husker jeg ikke; da det mörknede fik Z. og jeg hver en af fröknerne under armen, jeg den muntre Caterina, for at sværme en tid i måneskinnet og siden se fyrværkeriet. Siden da frös jeg og måtte

•8•

hjem efter en frakke snup Ph. Caterina. Nu er festdagene tilende og jeg mat. D.v.s. både de fest dage og de næste, for i forgårs og i går var her også fest i samme smag dog ikke så stor og Soranerne var her jo ikke. Derimod endte det i går med dans hos Ferantes, det höje herskab her i byen, som ejer flere paladser her i egnen og megen jord. Fra deres vinduer havde vi udmærket udsigt til fyrværkeriet og de smukke oplyste balonner som gik godt op. Der var også en stor oplyst dame med en mand inden i og troldkællinger i hænderne, som dansede ind mellem folk, så de rög til side hun endte med at futte og knalde af. Så dansede vi meget hyggeligt, der var kun fire damer, hvoraf den ene kun var lillepige. Skolelæreren dansede saltarelle med Fröken Ferante, nydeligt, så kom pigerne ind at danse samme dans. Deres presdasinor endte med at den bedste danser af selskabet böd dem op og når han så sit snit stödde bagdelen mod deres, så de trimlede, det kaldtes at gjöre dem complimenti. Z. havde forberedt mig på, at vi muligvis ikke fik andet end lidt forfriskninger, men det fik vi da også. I stuen bag dansesalen blev vi et par ad gangen,

sommetider flere fört ind, der stod så en karaffel vin, en karaffel vand og siger og skriver et eneste glas på en talerken, så kunde man blande efter behag når ens tur kom. Da vi så vendte hjem mellem 12 og 1 fik vi da et bedre för og så i seng kl. 2. – Når Du skriver er det vist bedst at adressere brevet til "Sora di Campagna (Terra di lavoro), for om en god uges tid tager jeg vist der ned. Nu lev vel og hav det godt, hils alle, Din hengivne Joakim Skovgaard

Perito d'Autino 27. Aug 1883. Provincia di Aquila.

Kjære Onkel!

Hjertens tak for al Din ulidelighed og gode
væls med betingelsen af mine omstændelige erinder.
Når I nu kalder, så ja, så får I nok et godt
efterår. Her er da varmt endnu, skönt de sidste
dages regn har kølet noget. Det er underligt, for
termometret viser ikke mange grader, men vi mennes-
sker smelter og sveder over en lav sko, og samme
tider er vi så matte så vi knap kan hænge sammen.
Det er altid en trist at Jahrmann, som er et stærkt
menneske, føler det næsten ligeså meget som jeg, men
han er jo ældre. Det er da dejligt at I alle en natke,
så samler I vel en koben kuffert til vinteren. Åh hvor
jag egentlig gerne vilde hjem til vinter, jeg længes efter
Eder alle sammen og en hyggelig varm stue med den
sneen fyger udenfor. Det er for resten en skam, her
har jeg det som blommen i et øg Jeg vil blive plejede
på det bedste, Frøknene banker vores tøj for møll, så
opdager de at det er lidt i stykker, strakes syer de det sammen
Jeg er ved at male nogle popler, men manden som ejr
dem vil med det første tage bladene af dem til foder for

hans geder, så jeg har måttet passe på at gribe ham
på gerningen, hvis han gav sig i lag med det, for os
at gøre ham lidt for at lade dem sidde endnu en stund.
Tænk Dig, så en morgen møder J. Signoraen, vor gamle
værtinde, der nede; medens jeg sov gik hun og passede
på poplerne, ja hun er minstanten rar. Og da vore venner
i Lora, som ikke fik lov at betale noget for de dage de
var her til festen, forleden sendte hende en lille syttende
blomme til tak, så skriver hun straks til dem, om de
ikke vil komme her op igen til den næste fest, som er
lidt ind i September. Forleden var vi med familien
ude i haven at gøde de sidste figen, da det var gjort
begyndte vi at bombardere hinanden med de som ikke
duede, så kom tobaksdame, for at snakke med vor
Signora og straks kastede vi alle efter hende, men hun
var mærradig, hun smuttede en af frøknerne, og holdt
hende som skjold. Inden hun fik hørt sig havde jeg dog
smækket hende en figen ligge natten, så hun blev til
våd, hun svarer mig da hevn, når jeg engang gik forbi hendes
butik. Endnu har hun dog ikke gjort mig noget, jeg tror
snarere, at vi nu netop er gode venner. Lev nu vel, endnu
engang tak for alt hvad Du har betruget for mig, vil
Du hils Tante Ane, Din hengivne
Jensens Skovgaard.

Ende på Dit brev Fæster!

og store piger med utendatte lys, musikken o.s.v. og solskin-
net, jo det var fest, og dejligt, men dejligt var dog Giulietta
i sin blå dragt, i tidligere breve har jeg måske kaldt hende
Fornaring; hun var skøn. Så hjem at spise. Vi sad 3 timer
til bords og måtte endda bryde af lidt for tidligt for at
være ud at se grundstensens blide lag til den nye kirke. Men
det er utroligt så italienerne holder af at bytte talemåner
for hver bid. Vi fik sådan noget som suppe, en bid flæsk,
makaroni, Ræg med salt, hvidsteg med spanske peber, (Blidt,
ikke stærkt som hos os) ost, pære og forskener, melon, kaffe
og til det hele flere slags vin. Så meget fik vi i det mindste,
men dagen efter var jeg da også om af at sidde til bords,
for om aftenen var det lige så galt, og da vi først skulde se
fjerværkeriet, trådte det ud så vi ikke kom i seng før efter mid-
nat. Ross forsikrede da også, at han vilde afsted næste morgen
tidlig for ikke at opleve et måltid endnu. Men er det
igrunden ikke mageløst elskovsrdigt af familien her at
både J. og mine venner her op i flere dage og traktere
dem og os sådan, Ph. og U. har de kun set engang for og
Ross aldrig. Og så er de så mageløst venligt og taktfulde,
ja det bliver galt nok, nu snart at rejse fra dem. Nå vi så
dem da lægge grundstensens, og bagefter eselsvædderidtet
ved hvilket en soldat faldt af to gange, og så krib de op
ad en i olie indsmurt stang for at vinde 10 øste og 5 frank.
Så lagde Viggo sig igen, hvor Ross og Ph. blev af bænken jeg
ikke; da det mærkede fik J. og jeg hver en af frøkenens under-
armen, jeg den muntre Caterina, for at overme en tes i minde-
skindet og siden se fjerværkeriet. Siden da jeg fik og måtte

hjem efter en frakke snup. H. Caterina. Na er festdagen
tilfende og jeg mat. Der. både de fest dage og de næste, for
i forgårs og i går var her også fest i samme snag dog ikke så
stor og Toranerne var her jo ikke. Derimod endte det i går
med dans hos Ferantes, skijts her skab her i byen, som ejer
flere paladser her i egnen og megen jord. Fra deres vinduer
havs vi udmærket udsigt til fyrværkeriet og de smukke
oplyste balonner soop jeg godt op. Der var også en stor
oplyst dame med en mand inden i og toldskællinger i hånden
som dansede ind mellem folk, så de røg tilside. Hun endte med
at putte og knalde af. Så dansede vi meget hyggeligt, der
var kun fire damer, hvoraf den ene kun var lille pige. Skolelæreren
dansede saltarelle med Frken. Ferante, nydeligt, så kom
pigens ind at danse samme dans. Deres prædicationer endte
med at den bedste danser af selskabet bød dem op og når
han så sit mit stødte bagdelen mod dens, så de trinkede,
det kaldtes at gjøre dem complimenti. J. havde forberedt mig
på, at vi muligvis ikke fik andet end lidt forfriskninger, men
det fik vi da også. I stem bag dansesalen blev vi et par ad
gange, sammesteds blev fort ind, der stod så en karaffel vin,
en karaffel vand og bjerg skiver et meget glas på en tallerken,
så kunde man blande efter behag når ens tur kom. Da vi så
vendte hjem mellem 12 og 1 fik vi da et bedre for og en
i sang kl. 2. - Når du skriver er det vist bedst at adressen
bruges til "Sora di Campagna (Terra di lavoro)", for om engod
uges tid tager jeg vist der med. Nu lev vel og har det godt,
kæls alle, Din hengivne Jonakin Hørgaard.

Pivita d'Antino Provincia di Aquila September 1883.

Så mange tusend gange til lykke kjært gamle
Faster, som siger Du ikke kan følge med tiden. Jeg
blev hel løjelig ved at Du skrev, at Du var så
uvidende, for det er jeg selv, men når Du ikke kan
følge med hvad jeg skriver ligger det nok mest i, at
jeg kan ikke forklare tydeligt, fordi jeg ikke tænker klart.
Med Dit hjerte følger Du i hvert fald dejligt med
tiden, for kjærlighed bliver heldigvis den samme i
Dag og om Dag. Er det 59 eller 60 Du bliver, jeg tror
59. Det er vist Du har haft så mange rare mennesker
om Dig, og havde de, da Du sidst skrev taget dine tanker,
så Du ingen havde tilbage, så er de vel nu kommet rigt
tilbage. - Der oppe ser Du byen, hvor jeg nu bor, mellem den
og bjærgene bagved er der en meget stor dal, som svinger
hen om byen til højre og langt bagud, så man billedt var
fortsat til den tid skalde klippen, som byen ligger på, være

være fordeelt skråt langt langt ned til floden, der
er en times vej ned, bjærgene bliver ved i samme højde
og på den anden side er der nogle lignende. Nu er sneen endelig
smeltet helt bort fra dem. — Den 18de og 19de august holdt
vi fest, kan Du tro, den 17de om formiddagen kom vennerne
fra Sora, Viggo var Viggo, Thillepsten var munter og holdt
dygtig styr. Rost var bæn af at ride på æsel. Da vi havde givet
og udvekslet de første vittigheder gik vi ud, jeg med Viggo og
udvekslede de næste vittigheder og nogle stumper af vore hjærter.
Angående vore billeder kom vi straks i strid om en kobben,
næmlig om vor forskellige opfattelse af farver, og den strid
varede lige til Viggo, som sidste gæst, forlod os. Om natten lå
Rost for sig selv, Ph. og J. sammen og U. og jeg sammen. U. og
jeg kom godt ud af det sammen, men med Ph. og J. som begge
ere tykke og mærkelig nok havde fået en smalle ^{lang} seng, gik
det snar. J. faldt straks indelig i søvn, men Ph. var for at
forstyrre ham, hvis han rørte ved ham, så da der ikke var
plads til hans arme ved siderne, lagde han dem over brystet.

SKOVGAARD-MUSEET

Mappe 16 Nr. 50 A

Men når han gjør det bliver han så varm og får sig
hjerte banken så sånnu flør uigjenskelig. Den gik
altid ikke i længden, så stod Ph. op og lavede sig et lejl
på to stole med et bord og en frakke til hovedpude, det
gjør han alle vegne hvor der er væggetøj, men under dette
arrangement vågner J. og bliver jo meget uheldelig,
som han som god vært jo også måtte, og får de da
tiltænksomme, efter en længere rådslagning og 1000 for-
sikringer om sit og dat, lavede en seng af den ene af
J.s. madrasser. Så vilds de jo begge sove i den, men Ph.
vandt sejr og beholdt den. Så slumrede han ind, men
nu kunde J. ikke, så uheldelig var han bleven over Ph.
på de to stole, og tillige så forgrint, så om han overhovedet
sov så meget, så man kan sige at han vågnede først om
morgenen, ved juletid. Første mand oppe var han da, og
vi andre måtte snart bag efter så hårdt det ellers holdt,
for vi skulde en tur op på bjærgene og klokken var allerede
6, hvilket var lovlig meget. Det havde skyregnet om
aftenen og blæste nu en rask vind, for ikke at sige lille
storm, men vi gik mere eller mindre frjeldigt på. Det var
en skønne tur, men Ros og U. vendte om på halvvejen,
U. havde fået sig mavepine, så han måtte hjem. U.
andre nød endnu en stund den friske vind og den store
udsigt under de rullende skyer, så gik vi ned ad for at
nå at få processionen at se. Endnu midt oppe på bjæ-
rgene hørte vi musikken i byen, det vidste vi var be-

gyndelsen til festen, jeg unge løb da i forvejen og nåede
da også akkurat ned i rette tid, de andre først da det var
forbi. Imidlertid så vi til vor glæde, at der blev dækket
til mange ved bordet, vi kunde da vide, at von vært og
være vortender og et par til vilde spise med, og vi fik da
også et ordentligt måltid, med italiensk lystighed. Jeg
sagde rigtignok ikke meget, men jeg sad også ved den tørreste
bordende og havde ingen tilbords, der, så vist hun er, ikke
er den letteste, ialtfald det gik dårligt. Vi sad beære i
det, han havde en af de yngre søstre på hver side, hvilket
han benyttede i en tale. Du ved jo, at den der sidder tilbords
mellem to søstre kan ønske meget, som sagari opfyldelse, og
gående ud fra dette ønskede vi familien alt muligt godt.
Efter bordet var vi en smule smurrende alle, og det er mig da
næsten også umuligt at huske noget fra den eftermiddag. Vi
læste vist mestendels og hvile os, vi andre drængede vist om
og så på forberedelser til den egentlige fest den næste dag.
Om aftenen spiste vi alt sammen med familien og gik så til
sengs for virkelig at sove og sove længe. Vi kom da heller ikke op
stort for processionen. Den så dejlig ud i solskinnet, men helgenen
lignede rigtignok uhyggelig meget afguder. San Lixano, byens
kyrkehelgen, hvis fest det var havde fået nye klæder, og tank Dig,
de fik som bar ham havde givet ham 300 frank for den ene,
sådan betales sligt her af fattige folk. Helgenen bliver bær
af de højest bydende, jeg tror der denne gang ventedes at blive
båret 500 frank, for det var helgenens 800 års fødselsdag. De
dejlige brogede dragter, de knælende kvinder, hvoraf nogle
gave dens børn det, de kraftigformede mænd, rækkerne af små